

Doalli 2020-22. Digitale stier til ny samisk kunnskapsutvikling.

Prosjekteier: Samisk arkiv/Arkivverket

Prosjektansvarlige: Grete Gunn Bergstrøm, Hans Nicolai Nissen

Hovedmål

Prosjektet vil drive fram ny kunnskapsutvikling på fagfeltet *samiske arkiver og urfolk*. Arbeidet skal utvikle det samiske digitalfaglige arkivfeltet og ha brukeren i sentrum. Dette skal bidra til et kunnskapsgrunnlag som oppfyller nåtidige samiske kvalitetskrav for publisering av samisk materiale i det offentlige (web)rom.

Prosjektbeskrivelse:

Sámi arkiiva har utvikla et nytt prosjekt kalt Doalli - digitale stier til ny samisk kunnskap. Det handler om oppsporing og forskning på viktig kildestoff i arkiver. Vi utforsker ukjente samiske kilder og viser verdien av å gå opp digitale løyper til arkivene for ny samisk kunnskapsutvikling.

Bakgrunnen for prosjektet er Arkivverkets satsning på mediekonvertering og tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet. Forskningserfaring i samfunns- og kulturvitenskap er en motor i prosjektet. Samisk samfunns- og kulturforståelse danner den faglige ramma for å slik drive fram utviklingsprosesser i det samiske samfunn for å få fram ny kunnskap basert på kilder i arkiver. Slik realiserer arkivet sin *Plan for digitalisering og tilgjengeliggjøring av samisk kulturarv* fra våren 2020.

I prosjektet jobber vi konkret med å utforske arkiver i ulike formater. Alle har dokumentasjon med særlig samisk relevans, de er tidligere underestimerte i arkivsammenheng. Det varierte utvalget av kilder spenner fra protokoller over reinmerker til straffangers brevvexling. De fleste arkivene som er valgt ut har vært vanskelig tilgjengelig for brukerne, samtidig belyser de nye sider ved den samiske historien.

Ordet Doalli er et nordsamisk begrep for nesten nedsnødde sier i terrenget. Det beskriver godt også dagens situasjon for folks tilgang til sentrale og viktige samiske kilder. I prosjektet sikter vi mot å endre dette.

Flere av de utvalgte arkivene som vi forsker på, er innenfor samme tidsperiode 1890 – 1920. Perioden var en brytningstid for det samiske samfunn. Internasjonalt skjedde store omveltninger. Nye statsgrenser forsterket grenseoverskridende konflikter med virkninger langt inn i det samiske samfunn.

Vi har valgt å ha stort spenn i type utvalgt materiale. Slik kan prosjektet teste ut ulike måter å publisere og tilgjengeliggjøre på i Digitalarkivet. Språk, synlighet og publisitet er viktig i forhold til å finne fram til samiske kilder som kan gi oss ny kunnskap i dag fra en samisk synsvinkel.

Arbeidet inngår i Sámi arkiiva og Arkivverkets satsning på styrking av arkivsituasjonen for det samiske samfunn både i Norge og i Norden, jf den internasjonale urfolksarkivdeklarasjonen fra 2019 kalt Tandaya - Adelaide-deklarasjonen.

Prosjektets delmål:

1. Styrke dette fagfeltet ved å øke samarbeidet på tvers i Arkivverket.

2. Bruke samfunnsvitenskapelig forskning i digital arkivutvikling retta mot det samiske samfunn.
3. Fremme *avlevering* av samiske arkiver
4. Øke digital tilgjengeliggjøring av samiske arkiver, jf. AVs *Strategimål L1*
5. Finne fram til og teste ut *metodikk* for mediekonvertering av samisk relevant dokumentasjon
6. Utvikle og teste metodikk for bruk av samisk språk i digital tilgjengeliggjøring
7. Levere og fremme ny kunnskap om samiske samfunnsforhold før og nå gjennom utforskning

Forventede gevinster:

1. Synliggjort satsning på samisk arkivfaglig kunnskapsutvikling
2. Styrket faglig posisjon internasjonalt og nasjonalt på feltet urfolksarkiver.
3. Styrket faglig posisjon på den nordiske samiske arena
4. Tillit og samarbeid med det samiske samfunn
5. Blest og interesse for samiske arkiver og dokumentasjon.
6. Flere avleveringer for samiske privatarkiver
7. Krymping av samiske dokumentasjonshull
8. Utvida digitalt handlingsrom for samisk kunnskapsproduksjon.
9. Utprøvd metodikk for samisk på Digitalarkivet
10. Revitalisering og bruk av samisk språk, kultur, historie og kunnskap
11. Samisk identitet og kultur fremmes på DA /det offentlige digitale rom.